

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 271/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Miroslava Duriša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, IČO 47 254 874, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Richard Bauer, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 128/2011 a jeho rozsudku z 27. mája 2021 a proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 To 39/2021 a jeho uzneseniu z 26. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. marca 2022 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a taktiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a) až d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 128/2011 (ďalej len „namietaný postup okresného súdu“) a jeho rozsudkom z 27. mája 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 To 39/2021 (ďalej len „namietaný postup krajského súdu“) a jeho uznesením z 26. októbra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu a napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiada priznanie trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, ako aj jej príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Okresný súd napadnutým rozsudkom uznal sťažovateľa za vinného z trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1 a 3 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného v čase spáchania skutku spáchaného formou spolupáchateľstva. Za to mu okresný súd uložil trest odňatia slobody v trvaní troch mesiacov, ktorého výkon mu podmienienečne odložil na skúšobnú dobu 1 roka. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ v celom rozsahu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti namietanému postupu a napadnutému rozsudku okresného súdu, ako aj namietanému postupu a napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnutý rozsudok, ako aj napadnuté uznesenie sú úplne arbitrárne, absolútne neodôvodnené, neprimerané, svojvoľné a nezákonné, čím porušujú ním označené práva vyplývajúce z ústavy a dohovoru. Krajský súd sa v napadnutom uznesení dostatočne zrozumiteľným a zákonným spôsobom nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami a nedal mu odpovede na ním nastolené základné otázky.

b) Skutkové a právne závery napadnutých rozhodnutí sú hrubo svojvoľné, nezákonné, arbitrárne a zmätočné. Napadnuté rozhodnutia porušujú princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Okrem práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces sťažovateľ namieta tiež porušenie zásady kontradiktórnosti trestného konania a rovnosti strán a zbraní.

c) Sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi opakovane namietal, že pre skutok, pre ktorý bol napadnutými rozhodnutiami právoplatne odsúdený, nebolo zákonným spôsobom nikdy začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie. Podľa názoru sťažovateľa tak nie je zachovaná totožnosť a jednota skutku, pre ktorý bol sťažovateľ odsúdený. Trestnosť činu definovaného vo výrokovej časti napadnutého rozsudku okresného súdu podľa názoru sťažovateľa zanikla premlčaním.

d) Okresný súd a krajský súd dospeli v napadnutých rozhodnutiach k takým skutkovým zisteniam, ktoré nevyplývajú z vykonaného dokazovania, a teda dospeli k nejasným a neúplným skutkovým zisteniam, ktoré nesprávne hodnotili a v závere nesprávne právne posúdili.

e) Podľa názoru sťažovateľa na jeho odsúdenie neexistovali priame dôkazy, ako ani nepriame dôkazy tvoriace ucelenú komplementárnu reťaz preukazujúcu jeho vinu. Rovnako zastáva názor, že nebol preukázaný jeho motív a úmysel predmetný trestný čin spáchať.

f) Dôkazy vykonané a obstarané okresným súdom v intenciách § 2 ods. 11 Trestného poriadku boli v rozpore so zásadou kontradiktórnosti a zásadou rovnosti zbraní, keďže neprípustným spôsobom zvýhodnil stranu obžaloby na úkor sťažovateľa.

g) Krajský súd paušálne a svojvoľne odmietol hodnotenie dôkazov v prospech sťažovateľa, ktorým tento následne v ústavnej sťažnosti venuje osobitnú pozornosť, a to z pohľadu už zmieneného

hodnotenia, ako aj z pohľadu ich obstarania v rozpore s už zmieneným § 2 ods. 11 Trestného poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a taktiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a) až d) dohovoru, a to namietanými postupmi a napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu.

III.1. K namietanému postupu a napadnutému rozsudku okresného súdu:

5. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

6. Vychádzajúc aj zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa namietaného postupu a napadnutého rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok prostredníctvom inštitútu odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa skutkových, resp. právnych pochybení prvostupňového súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd obžalovaného. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ teda disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom riadneho opravného prostriedku, čo aj využil, pričom o tomto odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Ochranu základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám sťažovateľa tak bol v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd v rámci odvolacieho konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti namietanému postupu a napadnutému rozsudku okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému postupu a napadnutému uzneseniu krajského súdu:

7. Z už uvedených sťažnostných námietok vyplýva, že sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta najmä nepreskúmateľnosť a z nej vyplývajúcu arbitrárnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý sa podľa jeho názoru dostatočným spôsobom nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami, s čím v príčinnej súvislosti malo dôjsť k porušeniu ním označených práv. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že v trestnej veci sťažovateľa, ktorá je predmetom prieskumu ústavným súdom, nebolo podané dovolanie.

8. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane poukazuje na to, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. Navyše v trestnom konaní možno akékoľvek skutkové či právne pochybenia orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať primárne ešte v rámci konania vedeného pred všeobecnými súdmi, a to najmä dôsledným využívaním riadnych, ale taktiež mimoriadnych opravných prostriedkov dostupných sťažovateľom podľa Trestného poriadku. Vo všeobecnej rovine platí, že až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat také pochybenia orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v štádiách trestného konania predchádzajúcich právoplatnosti meritórneho rozhodnutia a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa (m. m. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, II. ÚS 356/2016). V nadväznosti na § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je dosiaľ uvedené potrebné posudzovať tak, že každý sťažovateľ je pred podaním ústavnej sťažnosti povinný pokúsiť sa dosiahnuť ochranu svojho základného práva alebo slobody prioritne v rámci mechanizmu dostupných opravných prostriedkov v systéme všeobecného súdnictva, medzi ktoré v trestnom procese nepochybne esenciálne patrí aj uplatnenie dovolania, o ktorom v inštančnom postupe rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

9. Aj z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ dal preferenciu ochrane svojich základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd ústavným súdom v rámci konania podľa čl. 127 ústavy skôr, než by využil na nápravu ich namietaného porušenia podanie dovolania podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku. Takýto postup sťažovateľa nemožno označiť za súladný s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním všetkých právnych prostriedkov, ktoré sťažovateľovi priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, a to pred jej podaním. Ústavný súd v uvedenom smere dodáva, že posudzovanie možnosti či potenciálnej úspešnosti subsumovania konkrétnych skutkových alebo právnych nedostatkov právoplatného meritórneho rozhodnutia pod konkrétny dovolací dôvod v trestnom konaní a v nadväznosti na to posudzovanie dodržania podmienok prípustnosti vlastnej ústavnej sťažnosti v žiadnom prípade nespadá do autonómnej úvahy sťažovateľa. Vychádzajúc z námietok sťažovateľa prezentovaných v ústavnej sťažnosti, je evidentné, že zodpovedajú niektorým z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

10. Na základe skutočností uvedených v predošlých bodoch odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd rozhodol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť. Nad rámec uvedeného je potrebné taktiež dodať, že ústavný súd pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevidel žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa, na základe ktorého by bolo možné učiť opačný záver

o prípustnosti jeho ústavnej sťažnosti. Napokon sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti takýto dôvod zodpovedajúci § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ani neuviedol.

11. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu